

Burgerlijke Stand

In 1811 voerde Napoleon in Nederland de Burgerlijke Stand in. Sindsdien worden er per gemeente akten opgemaakt van alle geboorten, huwelijken en overlijdens. Deze akten vormen de belangrijkste bron voor genealogisch onderzoek. Ze zijn in 2-voud opgemaakt en bevinden zich zowel in gemeente- of streekarchieven als in de provinciale archieven. Ze worden openbaar met stappen van 10 jaar. In de archieven kunt je de openbare akten raadplegen op microfiche of microfilm. Zoeken kun je daar via indexen (meestal zgn. 10-jarentafels). Op dit moment worden veel gegevens uit de akten openbaar gemaakt op internet. Dat vergemakkelijkt het zoeken, ook in meerdere plaatsen tegelijk. Je kunt zo via internet je archiefbezoek voorbereiden of kopieën van de akten bestellen. Maar het blijft altijd nodig om de akten zelf te raadplegen. Niet alle informatie uit de akten wordt op internet vermeld en bovendien kunnen er fouten gemaakt zijn.

Geboorteakten

De geboorteakten bevatten de minste informatie, maar zijn wel onmisbaar om de geboortedatum en de officiële spelling van de naam vast te stellen. Van het kind wordt alleen de voornaam vermeld, maar de familienaam van de vader (of van de moeder als er geen wettige vader is) geldt altijd automatisch als de familienaam van het kind. Als een naam later officieel gewijzigd is of wanneer een onwettig kind later alsnog gewettigd is, dan is dit in de kantlijn van de akte aangegeven. Ga bij het onderzoek in de Burgerlijk Stand zoveel mogelijk systematisch te werk. Werk van gezin naar gezin en van generatie naar generatie, of van gemeente naar gemeente. Hou overzichten bij van wat je al gedaan hebt en wat je nog moet doen. Bedenk van te voren welke informatie uit de akten je wilt verzamelen en welke niet. Als je twijfelt, bedenk dan, dat je beter te veel kunt noteren dan te weinig. Zo voorkomt je dat je later de akten opnieuw moet doornemen. Maar schrijf of typ nooit zomaar een hele akte over. Historisch onderzoek bestaat uit het selecteren en ordenen, niet uit klakkeloos overnemen. Bovendien hebt je er niets aan. De complete aktetekst in jouw uiteindelijke presentatie maakt die presentatie alleen maar onoverzichtelijk. En als een bewijsstuk kan uiteindelijk alleen de akte zelf of een kopie dienen. Noteer wel altijd het nummer van de geraadpleegde akte, zodat jezelf en anderen jouw werk altijd zonder veel moeite kunnen controleren. Bedenk ook van te voren hoe je om wilt gaan met de spellingsvarianten van de namen. In de Burgerlijke Stand werden namen niet altijd consequent gespeld. Het

beste is om altijd uit te gaan van de geboorteakte. Officieel moest die spelling altijd gevolgd worden in latere akten. Afwijkingen kunt je dan in een apart veld in je computerprogramma vermelden. Geef in elk geval nooit zomaar alle personen binnen een bepaalde familie dezelfde spelling. Bedenk wel dat spellingsvarianten in het verleden tot op vandaag consequenties kunnen hebben. Heet je zelf *Jansen*, dan kan jouw niet eens zo verre achterneef heel goed *Janssen* heten en hij zal het niet prettig vinden als hij in jouw stamboom *Jansen* genoemd wordt.

Huwelijksakten

De huwelijksakten bevatten de meeste informatie. Omdat in de huwelijksakten zowel de bruid en de bruidegom als hun wederzijdse ouders er genoemd worden, zijn deze akten het meest geschikt om snel de verschillende generaties aan elkaar te koppelen. Met alleen de huwelijksakten is het soms/vaak al mogelijk om in een uur tijd een stamreeks van vijf generaties samen te stellen. Soms werd bij het huwelijk een buitenechtelijk kind van de moeder gewettigd. Dat betekende dat de bruidegom het als zijn kind erkende. (**niet** dat hij ook echt de natuurlijke vader was!) Het kind kreeg dan zijn familienaam. Zo'n wettiging werd in de huwelijksakte vermeld. Als een gesloten huwelijk later door echtscheiding ontbonden werd, dan werd dat in de kantlijn van de huwelijksakte aangetekend. Bij de huwelijksakten horen de huwelijkse bijlagen. Dat zijn de documenten die de bruid en de bruidegom bij hun huwelijk moesten inleveren. Het gaat dan bijvoorbeeld om afschriften van hun geboorteakten, afschriften van de overlijdensakten van ouders (en soms grootouders) en eventuele eerdere echtgenoten en het bewijs van volbracht hebben van de militaire dienstplicht van de bruidegom.

Overlijdensakten

Na de huwelijksakten zijn de overlijdensakten het meest interessant. Behalve de overledene, worden er hier ook de ouders en alle echtgenoten genoemd. Tenminste als die bij de ambtenaar en/of bij de aangevers bekend waren. Vooral in de beginjaren is de informatie vaak gebaseerd op wat de aangevers zich menen te herinneren en daarom niet altijd betrouwbaar.

[Openbaarheid Burgerlijke Stand:](#)
[Geboorte-, Huwelijks- en Overlijdensakten na resp. 100, 75 en 50 jaar.](#)

Bron: <http://www.voorouders.net>